

Profesionālās pilnveides seminārs „Mikroklimats darba vidē

Piemērota apgērba izvēle darbam ārpus telpām un aizsardzībai pret nelabvēlīgiem mikroklimatiskajiem faktoriem

Ivars Vanadziņš, Dr.med., Darba drošības un vides veselības
institūts, Rīgas Stradiņa universitāte
Kontakti: ivars.vanadzins@rsu.lv
Rīga, 27.09.2010.

Ievadam

- Piemērota apģērba izvēle darbam ārpus telpām:
  - Latvijā daudz dažādu mītu un vecmodīgas domāšanas, piemēram:
    - Kokvilna un dabīgie materiāli vislabākie!
    - Vilnas zeķes nekas nevar pārspēt!
    - Sintētika – pilnīgs mēsl., tikai sviedrē un viss!
  - Pareiza ģērbšanās ļoti svarīga komfortam un veselībai:
    - Samazinās risks saslimst ar dažādām saaukstēšanās un līdzīgām slimībām
    - Palielinās komforts, līdz ar to arī produktivitāte

Realitātē

- Tehnoloģijas ir gājušās strauji uz priekšu
- Ekstrēmie sporta veidi un militārā izpēte ir bijis galvenais dzinējspēks arī moderna darba apgērba izveidē
- Dabīgie materiāli savu cīņu ir lielā mērā ir zaudējuši:
  - Tiek izmantoti tikai tehnoloģiski mainot to struktūru un kombinējot ar modernajiem materiāliem
  - Izmantojot tikai labākos no tiem (piem., zīdu, merino aitu vilnu u.c.)

Svarīgākie principi

- 3 kārtu princips:
  - Iekškārta (*first layer*)
  - Vidējā kārtā (*Softshell*)
  - Ārējā kārtā (*Hard shell*)

Iekškārta (*first layer*)

- Galvenā problēma – cilvēks fiziski strādājot, svīst – rada mitrumu, kurš, cilvēkam nestrādājot, rada problēma ar apģērba samirkšanu (salšanas sajūta, dzesējošs efekts u.c.)
- Uzdevums tātad:
  - Efektīvi uzsūkt un AIZVADĪT mitrumu nost no ķermeņa, vienmēr saglabāt ķermenim tuvāko apģērba kārtu sausu (tātad siltu)

Iekškārta (*first layer*)

- Populārākie materiāli (tikai sintētika): polistera mikrošķiedras, polipropilēna šķiedras
- Raksturīgs: austa struktūra, jo jāpanāk, lai starp šķiedrām būtu iespējami vairāk gaisa
- Pati par sevi nav īpaši sildoša, galvenais uzdevums – dabūt mitrumu prom no ķermeņa

Vidējā kārtā (*Softshell*)

Uzdevums:

- Dabūt tālāk prom mitrumu no pirmās kārtas
- Sildīt un/vai aizsargāt no vēja – šī ir tā kārtā, kura pamatā nodrošinās siltumu!
- Populārākie materiāli:
  - T.s. Plīsis (*fleece*) vai Polartec (visi ir poliestera materiāli, tikai blīvāk austi)
  - Kombinācijas ar vilnu, vēju aizturošiem materiāliem, dažādi blīvumi un ļoti daudz dažādu nosaukumu

Vidējā kārta (*Softshell*)

- <http://www.polartec.com/comfort/power-dry>

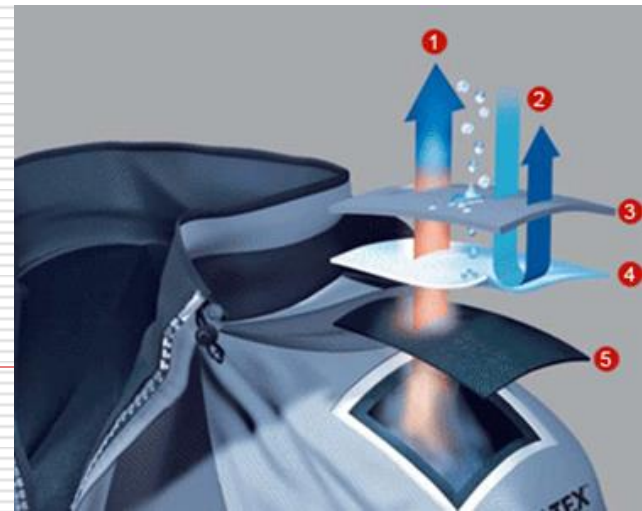

Ārējā kārta (*Hard shell*)

□ Uzdevums:

- Dabūt prom mitrumu no ķermeņa
- Aizsargāt pret vēju un mitrumu (lietu, sniegu, miglu uttt.)
- Tradicionāli 3 kārtas (ārējā – smukumam un aizsardzībai, pa vidu – speciālās membrānas (būtiskākā daļa – parasti no poliuretāna vai teflona)) un iekšējā – odere)
- Ļoti daudz dažādu materiālu,
- populārākais – GORE-TEX (arī joprojām viens no labākajiem), citi eVent, Hyvent, Diaplex, Velocity u.c._

Problēmas?

- Pie ļoti smaga fiziska darba – svīšana var būt pārāk liela, lai, lietojot modernus vēja aizsardzības apģērbus, dabūt mitrumu prom
- Izmaksas!
  - lai gan – rēķinot visus izdevumus, atmaksājās (ir pētījumi Skandināvijā, piemēram, celtniekiem utmldz.)
- Iekšējā kārtā un vidējā kārtā atbilstoši strādā tikai tad, ja ir (tiek) regulāri izmazgāta
- Cilvēkiem ir MILZĪGI aizspriedumi....

